

Johann Kleinschmidt

**Programma Quo Rector Universitatis Rostochiensis Johannes Kleinschmid,
I.U.D. & P. Ad Exequias Quas ... Virgini Elisabethae Havemans/ filiae charissimae,
pater moestissimus Hodie hora prima in Templo S. Jacobaeo paratas cupit,
Omnes omnium ordinum cives Academicos Studiose invitat**

Rostochii: Kilius, 1638

<http://purl.uni-rostock.de/rosdok/ppn77085866X>

Druck Freier Zugang

Kleinschmid, J.,
in E. Haveman.

Rostock, 1638.

39.

667
PROGRAMMA

Quo

Rector Universitatis Rostochienlis

JOHANNES KIE

SCHMID, J. U. D. & P.

AD EXEQUIAS

Quas

LECTISSIMÆ VIRGI

ELISABETHÆ

SABEMANÆ filia charissimæ, pater
moestissimus,

Hodie hora prima in Templo S. Jacobeo
paratas capit,

Omnes omnium ordinum cives Academicos Studiosè invitat.

ROSTOCHII.

Literis NICOLAI KILII, Acad. Typographi.

ANNO MDCXXXVIII.

Es est admiratione digna,
inter Christianos inveniri, qui ad
mortis mentionem cohorrescant,
quam tamen CHRISTUS noster
Servator, somnum appellat, & ja-
nuam, qua ad vitam æternam ingredimur, esse
omne corde credimus, & voce prædicamus.
Præterdunt aliqui ac dicunt, vitam esse natu-
ralem, ut eorum formula utar, mortem non esse.
Nec ius responsi commoditate, non est, quod
hodie tempore prolixè commentemur: sufficiat,
quod non omnia naturalia infinitè expetenda
sint. Cibi appetitus, ut & potus, naturalis o-
mnino est, & tamen ad abstinentiæ mentionem
non cohorrescimus. In convivio lautè & pro-
lixè cum accepti sumus, abstinemus tandem, nisi
case, quædam quadam aut bulimia laborare, videri
velimus. Quid si convivam hospes ex media
cena excitet, quantumvis dubia, & lautio-
rem ei in alio triclinio promittat, nisi is elegantia sit
omnis & civilitatis expertus, surgat omnino, & se-
quatur: Nec dicat, quia naturale sit hoc convi-
vium, ideo se alterum aspernari, & ad excitatio-
nem cohorrescere. Verum si sublato velo rem
ipsam inspiciamus, apparebit, quid sit, quod
hunc nobis horrorem incutiat. Est, qui plenas
num-

nummorum arcas, & sacciperia possidet, imo ab
iis possidetur: qui hortos elegantes, qui domum
splendidam, qui fundos latissimos habet, imo
ab iis habetur potius,

Mille cui Siculis errant in montibus agna,

qui pascendis bubus prata cum habeat amplissi-
ma, tamen iis pascendis exigua videantur, qui
naves magnas preciosis mercibus oneret, alioq;
terras sole calentes variis fructibus saturet: Has
ille divitias, hanc copiam, hanc omnium rerum
abundantiam invitus deserit, eamq; si frui li-
ceat, certam, ut videtur, illis dubiis, aut saltem
nondum perceptis, præponit. Honorum dul-
cedo similes uncos habet, similes hamos volu-
ptas, quibus capti & inescati homines adeo te-
nentur, ut ab iis non nisi inviti avellantur, nec
sine dolore. Juvenes multos annos promittunt
sibi, propter corporis vires, & ætatis constantiã:
qui eo magis quã senes & vetulæ sunt excusan-
di: quamvis & ipsi vix mercantur excusationẽ.
Isti vero & istæ quid habeant, quid spectent,
quid sectentur, vix video.

Inservunt satis, ederunt satis, atq; biberunt,

Tempus abire domum,
esset iis maximè opportunũ: sed ut apparet amor
seculi & rerum secularium, ita eos occupavit, ut
neq; videant, neq; intelligant, quantũ in morte

boni sit, quæ eos ab rebus vanis, imo ex pericu-
lis, calamitatibus, oculorū & animi doloribus,
damnis non reparandis liberet, atq; ex tempesta-
te in portum deducat. Quid si, ut Ethnicī qui-
dam putarunt, (pudendum esset ac detestandum
de Christianis quoq; nonnullis verè diccre-
tur, anima sit mortalis, nihil essent mortuī in-
feliciiores, quam antequam nascerentur: Nemo
de infelicitate ista conqueritur, in qua ante hanc
nativitatem fuerit: nemo conqueretur de ea,
quæ post mortem foret. Atqui non solum cre-
dimus, Dei gratia, & persuasissimum habemus
immortalem esse animam, sed æterna lætitia
fruituram, quæ præparata sit CHRISTUM dili-
gentibus, & in eum vere credentibus. Num vero
non pervenimus tandem suis vestigiis ad cubile
in quo hæc fera latet? Amor ergo secularium re-
rum eos tenet, qui mortis ægrè mentionem au-
diunt, has inviti deserunt; deinde quia negare
nō possunt, animā immortalem esse, metuunt,
quas rerum secularium abusus animo & consci-
entiæ maculas inussit, ne pænis æternis luendæ,
& expiandæ sint, Quid ni enim amor nimius, &
vitiosus divitiarum præcedat inopiam æternā?
honorum usus immodicus, cum fastu & super-
bia conjunctus, æternam ignominiam? volu-
ptates illicitas, luxum, ebrietatem, quid ni exci-
pant

641
pian æternus dolor, sitis, fames, ejulatus, ac stridor dentium? quæ cum scirent autores nostræ fidei, nihil non agendum sibi putarunt, ut non tantum rectè vivendi artem nos docerent, sed & beatè moriendi, ut non tantum ad mortis mentionem non horreamus, sed potius tanquam ad lætum nuntium exiliamus, quod facere solent, qui in carcere diuturno, & molesto, se cras vel perendie liberatū iri audiunt. Quæ lætitia nuntii, tanto solet ac debet esse major, quantò citius adfertur; neq; enim opus est multitudinem annorum, ad ejus pereipiendam lætitiā: Heri vel nudinstertius, qui in carcerem conjectus est, multò libentius audit, fore ut cras, vel perendie liberetur, quam si post annos sexaginta, vel plures esse id futurū audiat, interim sibi in pedore & squalore vivendum, in catenis, pedicis, boijs, numellis rædiosè ac molestè non sine exspectatione, & metu, majoris afflictionis desidendum. Annon ergo rectè dixit, siue is noster fuerit, siue τῶν ἐξ ἡμῶν, qui dixit,

Ὁν θεοὶ φιλεῖσιν, κενὸν ἀποθνήσκει νεκρόν.

Quem diligit Deus, citò defungitur.

Verè defungitur voluptatibus insidiosis, opum animum suffocantium venenis, honorum casui, proximorum periculis: Nunquid ergo dicemus, Deo dilectam fuisse lectissimam, & pudicissimā

virginem ELISABETHAM *Havemans*/quæ &
adolescentula mortua est, & virgo: quarum
ordo cum tenerrimus inter humanæ socie-
tatis ordines habeatur, quippe qui facile vio-
lari possit, tum est pulcherrimus. Hæc autem
ELISABETHA nata est hac in urbe, ex parenti-
bus primarijs, & honestissimis, patre quidem
PAULO cive honorato, & variis muneribus pu-
blicis hac in civitate perfuncto, adhuc Dei gra-
tia superstite, & matre ante annos quasi septem
defuncta, honestissima, & præstantissima foemi-
na ANNA *Stüben*. Avus paternus ei fuit LAU-
RENTIUS *Haveman*/avia paterna MAGDALENA
Sölers/ Avus maternus HEINRICUS *Stübe*.
Avia materna MARGARETA *Serdes*. Ex his
ergo parentibus, primarijs, honestissimis, pietate
virtute & integritate præstantibus hæc virgo
nata est Anno 1621. die 2. Maij. Anno autem hoc
trigesimo octavo die 5. Aprilis inter quintam &
sextam matutinam fato suo defuncta est, post-
quam vixisset, annos septendecim nondum ple-
nos, minus quippe 27. diebus. Breve lane est o-
mnino hujus vitæ spatium, nec otiosè tamen ac
per desidium ductum. Cum enim post acceptū
baptismum lacte materno paulatim crevisset, iis
inicijs & artibus imbuta est, quibus puellæ inge-
nuæ, & honestæ imbui solent, elementa pietatis
ut

ut non audiendo tantum, sed & legendo disceret,
precibus vacaret, ac cæteris quæ ad cultum numinis
faciunt assuefieret. Pietati adjunctum est obediendi
studium, & assiduum atq; indefessum Oeconomici
laboris exercitium: quod eò diligentius ei obeundū
fuit, quamvis teneræ, quo citius & immaturius ma-
trem desideratissimam amisit, id, quod Anno ætatis
decimo factum constat. Cum enim pater
non privata magis, quam publica curaret,
tissimam quidem, sed maximam tamen filiar
rei familiaris committere necesse habuit: qua illæ
provincia sedulo functæ, utilissimam patri operam
in totius Oeconomix negotio, rectè curando nava-
runt. Quæ opera huic nostræ geminata est, cum so-
rornatu major ex patria potestate in mariti tui do-
mum transfiret. Quod etsi anno, & aliquanto am-
plius non duravit, tamen facilis est conjectura, virgi-
ni adhuc teneræ sollicitudinem ac laborem istum, sub
viduo parente, & publicis negotiis præfecto, non si-
ne molestia accidisse. Factum est igitur, ut morbo
correpta gravi, quod eventus docuit, vinceretur, ac
vita brevi, molesta, ærumnosa, doloris ac moeroris
plena feliciter defungeretur. Quidni enim feliciter,
quæ plura vidit, & molestiora sensit incommoda,
quam commoda, quæ bonis æternis jam commuta-
vit? Matrem decennis amisit: quanta lætitiæ pars
virgunculæ decessit, cum decederet mater, id est, non
tantum nutrix ac tutrix, sed etiam futuræ fortunæ
si Deo ita placuisset, pararia, & conciliatrix. Hanc
ergo amisit, incommodissimo sibi tempore, cum au-
res belli strepitu offenderentur, oculi armorum ful-
gore perfringerentur, pericula corporibus, fortunis,
pudori & castitati imminerant, plura etiam, quam in

oculis & auribus essent metuenda, & expectanda venirent. A qui potuissent eam in hac vita tenere, adolescentiæ vigor, formæ venustas, spes honestarum nuptiarum, & alia: potuissent sanè, nisi, ut humana sunt, primū dubia, deinde *ὀλιγοχρόνια καὶ μινυθὰ δια*, brevi tempore durantiā, & caduca ea essent. Iste enim vigor, quam sit res durabilis, ista formæ venustas, quā sit constans, ipsa jam experientia eam docuit: spes nuptiarum valde ambigua est: quis enim fidem felices eas fore, & propter quas hoc aliquis vadium deserat? Nunc autem eo in statu versatur, qui adolescentiæ vigorem habet nō brevem, sed diuturnum; imo æternum; formæ venustatem non caducam, sed constantem, & minimè fugientem; nuptias non dubias minis, sed agni illius coelestis, cum lætitiis nunquam desitura conjunctas. Modum ergo moestissim⁹ parens, dolori suo ponet aliās iustissim⁹. Filiam quidem amisit, rei domesticæ fidelem adiutricem, sed eam extra mundi hujus pericula novit positam, novit eam versari in cœtu beatorū, nec hujus vitæ curis amplius duci. Nos quoq;, Cives Academici, gratulemur, huic virgini, quæ tanquā una, ex illis prudentibus lampade, & oleo instructa, sponsi adventū expectavit, & cum eo in thalamum gaudii æterni, fatuis exclusis, intravit. Multa olim, & præclara huic virginum ordini, privilegia data fuisse legimus, & merito quidem, virgines coronis & sertis defunctæ, sandapillam ornant; Nos hunc ei honorem tribuamus, ut nostra præsentia, & frequentia funus virginis ornemus, & cui alia pro tempore præstare nō possumus, id quod possumus, præstare ne denegemus. Efferreretur autem funus hodie hora i. pomeridiana. Conventu ad ædem S. Jacobi indicto. P. P. Rostochij, die 10. April. Anno 1638, sub sigillo Rectoratus.

piam æternus dolor, sitis, fames, ejulatus,
 dolor dentium? quæ cum scirent autores
 fidei, nihil non agendum sibi putarunt, ut
 tantum rectè vivendi artem nos docerent,
 beatè moriendi, ut non tantum ad mortis
 tionem non horreamus, sed potius tanqu
 latum nuntium exiliamus, quod facere
 qui in carcere diuturno, & molesto, se
 perendiè liberatū iri audiunt. Quæ lætiti
 ti, tanto solet ac debet esse major, quant
 adfertur; neq; enim opus est multitudine
 rum, ad ejus percipiendam lætitiā: Heri
 diinstertius, qui in carcerem conjectus est,
 libentius audit, fore ut cras, vel perendi
 tur, quam si post annos sexaginta, vel plu
 id futurū audiat, interim sibi in pedore &
 lore vivendum, in catenis, pedicis, boijs, n
 lis tædiosè ac molestè non sine expectati
 metu, majoris afflictionis desidendum. A
 ergo rectè dixit, sive is noster fuerit, sive
 ἄλλος, qui dixit,

Ὁν θεοὶ φιλεῖσιν, καὶ ὁ ἀποθνήσκει νεκρῷ.

Quem diligit Deus, citò defungitur.

Verè defungitur voluptatibus insidiosis,
 animum suffocantium venenis, honorum
 proximorum periculis: Nunquid ergo dic
 Deo dilectam fuisse lectissimam, & pudic

A 3

